

Research Paper

doi [10.22034/IJFP.2024.2022752.1297](https://doi.org/10.22034/IJFP.2024.2022752.1297)

Effective Factors in Staying in the Relationship Following Marital Infidelity Disclosure: A Qualitative Study

Ali Raeisi^{1*}, Abbas Rahmati², Anahita Tashk³

1. M.A. in Counseling, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University, Kerman, Iran
2. Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University, Kerman, Iran
3. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University, Kerman, Iran

Article Info.	Abstract
<p>Received: 24.04.2023</p> <p>Accepted: 18.10.2023</p> <hr/> <p>Keywords:</p> <p><i>Staying in the relationship, disclosure of infidelity, qualitative study</i></p>	<p>Abstract</p> <p>Marital infidelity is considered one of the most important risk factors of marital relationships, the disclosure of which puts the betrayed individual in a dilemma of staying or leaving the relationship. The current research aimed to investigate the factors that made women who were betrayed decide to continue their relationship with their husbands despite disclosing their husbands' infidelity. The statistical population of this study included all the betrayed women of Kerman who remained in the relationship despite the disclosure of their husbands' betrayal. The sample included 16 women who were betrayed in Kerman. They were selected purposively using theoretical and snowball sampling methods. The data were collected through semi-structured in-depth interviews. In addition, the data was analyzed through the qualitative method of Grounded Theory and the systematic analysis approach of Strauss and Corbin. The analysis of the obtained data led to the identification of 38 concepts and 12 axial codes, which were categorized into three general conditions: causal conditions, contextual conditions, and intervening conditions, all centered around the main theme of "staying after spousal infidelity disclosure." The results of this study indicated that the betrayed women continued to live with their spouses under causal conditions (i.e., the presence of children, affection for the spouse, spouse's trust-building behaviors, lack of family support, mutual infidelity, and attitudes and beliefs), contextual conditions (i.e., social and cultural pressures, personal and psychological characteristics, and legal constraints on women), and intervening conditions (i.e., financial and economic issues, the type of spouse' betrayal, and the support of the spouse's family).</p>
<p>*Corresponding author Email: araeisi@ymail.com</p>	
<p>How to Cite:</p> <p>Raeisi, A., Rahmati, A., Tashk, A. (2023). Effective Factors in Staying in the Relationship Following Marital Infidelity Disclosure: A Qualitative Study. <i>Journal of Family Psychology</i>. 10(2), 67-89.</p>	

عوامل مؤثر در تداوم رابطه پس از افشای خیانت همسر: مطالعه‌ای کیفی

علی رئیسی^{۱*}، عباس رحمتی^۲، آناهیتا تاشک^۳

۱. کارشناس ارشد مشاوره، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران
۲. استاد، گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران
۳. استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران

اطلاعات مقاله	چکیده
تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۰۴	<p>چکیده</p> <p>خیانت زناشویی، از جمله مهم‌ترین عوامل خطر آفرین روابط زوجینی محسوب می‌شود که افشای آن فرد خیانت دیده را در دوراهی ماندن و یا ترک رابطه قرار می‌دهد. هدف از پژوهش حاضر واکاوی عواملی است که باعث می‌شوند زنان خیانت دیده، علی‌رغم افشای خیانت همسر، تصمیم به ادامه رابطه با همسر خود گیرند. جامعه آماری این پژوهش کلیه زنان خیانت دیده شهرستان کرمان بودند که علی‌رغم افشای خیانت همسرشان همچنان در رابطه باقی مانده بودند. نمونه این پژوهش شامل ۱۶ نفر از زنان خیانت دیده شهرستان کرمان هستند که به صورت هدفمند و با استفاده از روش نمونه‌گیری نظری و گلوله برفی انتخاب شدند. روش جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته بود و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کیفی داده بنیاد و از رویکرد تحلیل سیستماتیک استراوس و کربین استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده، منجر به شناسایی ۳۸ مفهوم و ۱۲ مقوله محوری شد که با محوریت مقوله مرکزی (ماندن پس از افشای خیانت همسر) در ۳ طبقه‌ی کلی شرایط علی، شرایط زمینه‌ای و شرایط مداخله‌گر قرار گرفتند. نتایج این پژوهش نشان داد که زنان خیانت دیده تحت تأثیر شرایط علی (وجود فرزند، علاقه به همسر، رفتارهای اعتماد ساز همسر، عدم دریافت حمایت خانواده، خیانت متقابل و نگرش‌ها و باورها)، شرایط زمینه‌ای (فشارهای اجتماعی و فرهنگی، ویژگی‌های شخصیتی و روانی و محدودیت‌های قانونی برای زنان) و شرایط مداخله‌گر (مسائل مالی و اقتصادی، نوع خیانت همسر و حمایت خانواده همسر)، به رابطه با همسر بی‌وفا ادامه داده‌اند.</p>
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۲۶	
کلیدواژه‌ها:	
تداوم رابطه، افشای خیانت، مطالعه کیفی	
*نویسنده مسئول: پست الکترونیکی: araeisi@gmail.com	
استناد به این مقاله: رئیسی، علی، رحمتی، عباس، تاشک، آناهیتا (۱۴۰۲). عوامل مؤثر در تداوم رابطه پس از افشای خیانت همسر: مطالعه‌ای کیفی. <i>روانشناسی خانواده</i> ، ۱۰(۲)، ۶۷-۸۹.	

در عصر حاضر، زندگی خانوادگی با خطراتی روبروست که می‌تواند به شکست حیات خانوادگی و سلامت آن منجر شود. روابط فرازنشویی به‌عنوان یکی از عوامل اصلی آسیب‌زا در ساختار و ثبات خانواده شناخته شده است. این روابط می‌توانند پیامدهای زیان‌بار فردی، خانوادگی و اجتماعی بسیاری داشته باشند (Tajbakhsh, 2021). تعاریف متفاوتی از روابط فرازنشویی یا همان خیانت زنشویی ارائه شده است بعضی آن را به‌مثابه برقراری رابطه جنسی و بعضی دیگر آن را به‌مثابه برقراری رابطه عاطفی در نظر گرفته‌اند (Guitar et al., 2017). (Leeker and Carlozzi (2014) خیانت زنشویی را به‌عنوان هرگونه درگیری جنسی یا عاطفی با شخص سومی غیر از همسر در نظر گرفته‌اند که نقض تعهد رابطه‌ی دونفره را در پی دارد. نتایج پژوهشی در ایالات متحده نشان داده است که ۳۴ درصد مردان و ۲۴ درصد زنان در طول زندگی خود روابط فرازنشویی را تجربه کرده‌اند (Spitzberg & Cupach, 2007)؛ اما متأسفانه در ایران به دلیل تابو بودن این مسئله، آمار دقیقی از شیوع آن وجود ندارد (Shirdel & Bolhari, 2021).

امروزه بسیاری از روان‌شناسان و جامعه‌شناسان، خیانت زنشویی را معضلی اجتماعی می‌دانند که در حال افزایش و گسترش است (Rustaei et al., 2016). محققین و درمانگران برای این که بتوانند از افزایش این معضل پیشگیری کنند همواره به دنبال شناسایی این پدیده و علل بروز رفتار خیانت زنشویی بوده‌اند (Tajbakhsh et al., 2021). (Afshari et al. (2019)، کسالت آور شدن زندگی پس از کشف یکدیگر، ضعف‌های ذاتی ازدواج، عدم ارضای نیازهای جنسی یا عاطفی زوج و همچنین تحول جامعه را به‌عنوان علل زمینه‌ساز خیانت زنشویی ذکر کرده‌اند. (Starratt et al. (2017) نیز در پژوهش خود نشان داده‌اند که عوامل شخصیتی، رابطه‌ای و محیطی در بروز خیانت زنشویی مؤثر هستند و همچنین نشان داده‌اند که عواملی نظیر جنسیت و نوع خیانت با کیفیت رابطه و ویژگی‌های شخصیتی زوجین مرتبط است.

روابط فرازنشویی می‌تواند پیامدهای متفاوت و قابل توجهی اعم از عاطفی، روانی و شخصی را برای زوجین درگیر روابط فرازنشویی در پی داشته باشد (Wilkinson et al., 2012). تحقیقات نشان داده‌اند که مردان و زنان، خیانت همسر خود را به شیوه‌های متفاوتی تجربه می‌کنند. به طوری که مردان به خیانت جنسی همسرشان حساسیت بیشتری نشان می‌دهند و زنان نیز به خیانت عاطفی همسرشان حساس‌ترند و حسادت بیشتری می‌ورزند (Guadagno & Sagarin, 2010)؛ و همچنین یافته‌های Miller and Maner (2008) نیز در بررسی تفاوت‌های جنسیتی در پاسخ به خیانت همسر نشان داده است که مردان در پاسخ به خیانت همسرشان احساسات بیشتری از خشم و تمایل به خشونت نشان می‌دهند بالاخص نسبت به معشوقه همسرشان، در حالی که زنان احساس غم و اندوه بیشتری نشان می‌دهند و تمایل بیشتری دارند که این مسئله را توسط شبکه حمایتی دوستان جبران کنند.

به‌طور کلی افرادی که خیانت دیده‌اند حس خشمی نسبت به همسرشان پیدا می‌کنند و احساس می‌کنند که به آن‌ها ظلم شده است و همچنین گاهی نیز ممکن است بنا به دلایلی نسبت به خودشان نیز دچار خشم گردند (Vaughan, 2003). (Kamali et al. (2018)، در پژوهش خود به نحوه ادراک خیانت زنشویی پرداخته و توانسته‌اند پنج مقوله مهم را از نحوه ادراک این پدیده استخراج کنند که عبارت‌اند از: احساسات ناخوشایند، مشکلات جسمانی و روانی، نشخوار ذهنی در مورد چرایی رخداد، نابسامانی در رابطه با همسر پیمان‌شکن، سوگ و حسرت. (Levine (2005) نیز در پژوهش خود، آشکار شدن خیانت همسر را برابر با وارد شدن یک شوک می‌داند و از جمله پیامدهای اولیه‌ی آن به احساس‌های اندوه، خشم، اضطراب، شرم و گناه اشاره می‌کند. به همین جهت اخیراً نظریه‌پردازان پاسخ‌های فرد خیانت دیده را شبیه به علائم اختلال پس از سانحه (PTSD)^۱ در نظر می‌گیرند و طبقه‌بندی می‌کنند (Baucom et al., 2011).

فراسوی پیامدهای گوناگونی که خیانت زنشویی می‌تواند به بار آورد، (Salavati et al. (2018) با بررسی انواع واکنش افراد نسبت به افشای خیانت همسرشان، در نهایت به پنج طبقه کلی از انواع آن دست یافتند که عبارت‌اند از: واکنش به خود، واکنش به

^۱ Post-traumatic stress disorder

همسر، واکنش به خانواده اصلی همسر، واکنش به شخص سوم و واکنش به دیگران (خانواده خود، فرزندان و دوستان). Afshari et al. (2019) نیز در پژوهش خود دریافتند که افراد به طور کلی سه نوع پاسخ نسبت به همسر و روابطشان پس از افشای خیانت، ممکن است نشان دهند که شامل میل به طلاق، ترمیم آشیانه و تحمل فشار روانی خواهد بود؛ بنابراین پس از افشای خیانت، همسر خیانت دیده در نهایت باید تصمیم بگیرد که به رابطه اش تداوم بخشد و یا آن را ترک کند (Aminiha et al., 2015).

عوامل مختلفی به صورت درهم تنیده در ثبات و تداوم زندگی زناشویی تأثیر می گذارند، از جمله این عوامل می توان به همسرگزینی صحیح و مراقبت های اخلاقی زوجین نام برد (Bakhshi & Alimondegari, 2018) در مقابل این عوامل، روابط فرازناشویی به عنوان یکی از شایع ترین عوامل فروپاشی زندگی زناشویی گزارش شده است (Amato & Previti, 2003)؛ اما این بدین معنا نیست که تمام رابطه هایی که درگیر خیانت شده اند از هم فرومی پاشند (Allen et al., 2005). Charny and Parnass (1995) در پژوهش خود نشان دادند که تعداد قابل توجهی از افراد خیانت دیده علی رغم افشای خیانت همسر در رابطه می ماندند و فضای ناخوشایند و یا خوشایندی را تجربه می کنند. همان گونه که مشاهده شد افراد در واکنش به افشای خیانت همسرشان در نهایت مجبور به اتخاذ یکی از دو تصمیم ترک رابطه و یا ماندن در رابطه هستند؛ و از آنجایی که در پژوهش Stanford (2016) نیز اشاره شده است، بیش از پیش این خلأ پژوهشی احساس می شود که چه عواملی باعث می شوند که افراد علی رغم افشای خیانت همسرشان همچنان در رابطه بمانند و طلاق نگیرند؛ بنابراین این پژوهش قصد آن را دارد که به وسیله مصاحبه با زنان خیانت دیده ای که در رابطه مانده اند به بررسی دلایل و عوامل تأثیر گذاری بپردازد که تداوم رابطه را علی رغم افشای خیانت همسر، رقم می زند.

روش

پژوهش حاضر کیفی از نوع داده بنیاد به روش تحلیل سیستماتیک استراوس و کربین می باشد. جامعه آماری این مطالعه شامل تمامی زنان متأهل شهرستان کرمان است که علی رغم افشای خیانت همسرشان همچنان به زندگی مشترک خود ادامه داده اند؛ که از این بین تعداد ۱۶ نفر مشارکت کننده در سال ۱۴۰۱ با استفاده از روش نمونه گیری نظری و گلوله برفی به عنوان نمونه آماری این پژوهش مورد بررسی قرار گرفتند. در روش نمونه گیری نظری ملاک انتخاب و گزینش افراد بر پایه داوری و تخصص پژوهشگر است و در این روش پژوهشگر هم زمان با جمع آوری، کدگذاری و تحلیل داده ها در مورد این که داده های بعدی را از کجا و چه کسانی و چگونه جمع آوری کند تا نظریه ای برخاسته از داده ها شکل گیرد، تصمیم می گیرد (Glaser & Strauss, 1999). در روش نمونه گیری گلوله برفی نیز از مشارکت کنندگان خواسته می شد اگر کسی را می شناسند که معیارهای ورود به پژوهش را دارند معرفی کنند.

برای تعیین حجم نمونه، از معیار اشباع داده ها استفاده شد و نمونه گیری به صورت هدفمند و گلوله برفی تا رسیدن به اشباع نظری ادامه پیدا کرد. گرچه در این تحقیق اشباع نظری در شانزدهمین مصاحبه حاصل شد اما برای حصول اطمینان، از سه مشارکت کننده دیگر نیز مصاحبه به عمل آمد که در طی آن داده های قبلی تکرار شدند. جهت انتخاب نمونه آماری مورد نظر پژوهش، پس از این که معجز لازم از معاونت دادگستری شهرستان کرمان اخذ گردید؛ به تعدادی از مراکز مشاوره مورد تأیید این معاونت مراجعه شد و مشارکت کنندگان از بین افراد مراجعه کننده به این مراکز که معیارهای ورود به پژوهش را داشتند انتخاب گردیدند. معیارهای ورود زنان مشارکت کننده در این پژوهش عبارت بودند از: تمایل به همکاری در پژوهش، داشتن تجربه خیانت همسر، داشتن سن بین ۱۸ تا ۵۰ سال، متأهل بودن، طلاق نگرفتن و ماندن در رابطه با همسر بی وفا (چه همسر خود را بخشیده باشند و چه نبخشیده باشند)، گذشت حداقل دو سال از زمان افشای خیانت همسر و داشتن حداقل سطح تحصیلات دیپلم.

در این پژوهش، برای گردآوری داده ها از مصاحبه عمیق به شیوه نیمه ساخت یافته استفاده شد که به شرکت کنندگان این امکان را می داد تا به بیان عواملی که باعث ماندگاری آن ها در رابطه زناشویی و عدم طلاق آن ها شده است بپردازند. به منظور این که

مصاحبه‌ها در راستای اهداف پژوهش انجام شوند، با استفاده از اصول علمی ذکر شده توسط (Baniasadi and Salehi, 2019). پروتکلی برای اجرای مصاحبه‌ها تدوین گردید که برای اطمینان از روایی سؤالات طرح شده در پروتکل، از جمع‌بندی نظرات اساتید روان‌شناسی بهره گرفته شد. برخی از سؤالات مطرح شده عبارت‌اند از: «چه چیزی به شما کمک کرد تا به زندگی زناشویی خود ادامه دهید؟»، «نقش فرزندان، خانواده، جامعه و اقتصاد در کمک به تداوم روابط زناشویی چیست؟».

روش اجرا و فرایند کلی مصاحبه‌ها بدین صورت بود که پس از شناسایی افرادی که معیارهای ورود به پژوهش را داشتند، از آن‌ها خواسته می‌شد تا در صورت تمایل به همکاری در جلسه‌ای که در مرکز مشاوره تدارک دیده می‌شد شرکت کنند. در طول مصاحبه‌ها از تکنیک‌هایی نظیر انعکاس محتوا و احساس، بازگو کردن، پرسش‌های کاوشگرانه و خلاصه کردن، جهت فهم دقیق صحبت‌های مشارکت‌کننده استفاده شد. بلافاصله پس از انجام هر مصاحبه، فایل صوتی ضبط شده پیاده‌سازی و به متن تبدیل می‌شد. سپس در سریع‌ترین زمان ممکن فرایند تجزیه و تحلیل داده‌ها با کدگذاری آغاز و در نهایت مفاهیم متناسب استخراج می‌گردیدند. مصاحبه‌های بعدی صرفاً زمانی تدارک دیده می‌شدند که داده‌های هر مصاحبه تجزیه و تحلیل گردیدند. به طور متوسط زمان هر یک از مصاحبه‌های انجام شده از ۴۰ دقیقه تا ۹۰ دقیقه متغیر بود و هم‌زمان با جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل داده‌ها نیز صورت می‌گرفت و متناسب با شرایط و تجربیات حاصل شده از هر مصاحبه، تغییراتی در پروتکل و سؤالات ایجاد می‌شد تا با مصاحبه‌هایی هدفمندتر مسیر دستیابی به اهداف پژوهش هموار گردد.

در این تحقیق از روش تحلیل سیستماتیک داده‌ها که یکی از پرکاربردترین شیوه‌های تجزیه و تحلیل در مطالعات داده بنیاد است، استفاده شد. بر اساس روش تحلیل سیستماتیک استراوس و کرین، داده‌های استخراج شده با استفاده از یک فرایند نظام‌مند و مقایسه مداوم مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. برای این منظور از یک فرایند سه مرحله‌ای کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی استفاده شد. در جریان کدگذاری باز، جمله به جمله‌ی متن مصاحبه‌ها با دقت مورد بررسی قرار گرفتند و پس از این که مفاهیم متناسب با اهداف پژوهشی شکل گرفتند؛ از لحاظ شباهت‌ها و تفاوت‌هایشان طبقه‌بندی شدند و بدین وسیله مقولات پدیدار گشتند. مقوله‌ها دربرگیرنده مشکلات و دل‌نگرانی‌های مهم کسانی هستند که در پژوهش مطالعه می‌شوند (Strauss & Corbin, 1998). در کدگذاری محوری، مقوله‌های تشکیل شده در کدگذاری باز با یکدیگر مقایسه شدند و آن‌هایی که از لحاظ ویژگی‌ها و ابعاد شباهت داشتند تحت یک مقوله ادغام می‌شدند که بدین طریق مقوله‌های محوری پدیدار گشتند. سپس به جهت بررسی ساختار و فرایند موضوع مورد پژوهش، مقوله‌های به دست آمده در طبقه‌هایی اعم از شرایط علی، زمینه‌ای و مداخله‌گر قرار گرفتند تا توانایی تبیین چرایی و چگونگی پدیده اصلی پژوهش را پیدا کنند. در آخرین مرحله از کدگذاری نیز به جهت یکپارچه‌سازی و پالایش نظریه‌ای برخاسته از داده‌ها، یک مقوله مرکزی تحت عنوان «تداوم رابطه پس از افشای خیانت همسر» پدیدار گردید که سایر مقولات حول محور آن قرار گرفتند.

در پژوهش حاضر برای بررسی اعتبار پژوهش از سه شیوه‌ی مرسوم اعتبار یابی تحقیقات کیفی استفاده شده است که عبارت‌اند از: اعتبار یابی توسط شرکت‌کنندگان، مقایسه تحلیلی و استفاده از فن ممیزی (Creswell, 2012). در روش اعتبار یابی توسط شرکت‌کنندگان، کدگذاری‌های صورت گرفته جهت نظرخواهی در اختیار شرکت‌کنندگان گذاشته می‌شود تا آن‌ها صحت یافته‌ها را تأیید کنند، با توجه به حساسیت موضوع پژوهش حاضر و احتمال عدم دسترسی مجدد به مشارکت‌کنندگان، پژوهشگر این شیوه از اعتبار یابی را با استفاده از طرح پرسش‌هایی در حین مصاحبه انجام داده است تا اطمینان حاصل شود که برداشت او با پیام مشارکت‌کننده یکسان است. در روش اعتبار یابی مقایسه تحلیلی، به متن‌های مصاحبه رجوع شد تا چارچوب نظریه به وجود آمده با داده‌های خام مقایسه و ارزیابی گردد؛ و در روش اعتبار یابی گروه ممیزی، کدگذاری‌های انجام شده مورد بازبینی چهار متخصص حوزه روان‌شناسی که با رویکرد کیفی آشنایی داشتند قرار گرفتند. مسائل اخلاقی رعایت شده در این پژوهش عبارت بودند از: (۱) کسب رضایت آگاهانه از مشارکت‌کنندگان برای شرکت در پژوهش؛ (۲) اطمینان به محرمانه باقی ماندن اطلاعات؛ (۳) استفاده از نام

مستعار یا کد به جای اسامی واقعی مشارکت کنندگان؛ ۴) حق انصراف مشارکت کنندگان در تمامی مراحل پژوهش؛ ۵) کسب رضایت برای ضبط محتوای مصاحبه و اطمینان به پاک‌سازی فایل ضبط شده پس از تبدیل آن به متن.

یافته‌ها

نمونه پژوهش حاضر تعداد ۱۶ نفر از زنان خیانت دیده‌ای است که علی‌رغم افشای خیانت همسرشان همچنان به زندگی مشترک خود ادامه داده بودند که اطلاعات جمعیت شناختی آن‌ها در جدول شماره (۱) آمده است.

جدول ۱: اطلاعات جمعیت شناختی مشارکت کنندگان

مشارکت کننده	سن	مدت ازدواج	تحصیلات	تعداد فرزند	شغل	مدت زمان افشای خیانت همسر
مشارکت کننده شماره ۱ (کد ۱)	۳۱	۶	کارشناسی	۱	فروشنده	۴
مشارکت کننده شماره ۲ (کد ۲)	۳۲	۸	فوق دیپلم	۲	خانه‌دار	۳
مشارکت کننده شماره ۳ (کد ۳)	۲۸	۴	دیپلم	۰	خانه‌دار	۲
مشارکت کننده شماره ۴ (کد ۴)	۴۷	۲۸	فوق دیپلم	۳	خانه‌دار	۵
مشارکت کننده شماره ۵ (کد ۵)	۲۹	۶	کارشناسی	۱	معلم	۲
مشارکت کننده شماره ۶ (کد ۶)	۳۰	۵	کارشناسی ارشد	۰	منشی	۲
مشارکت کننده شماره ۷ (کد ۷)	۳۵	۸	کارشناسی	۳	خانه‌دار	۳
مشارکت کننده شماره ۸ (کد ۸)	۲۷	۷	دیپلم	۲	خانه‌دار	۳
مشارکت کننده شماره ۹ (کد ۹)	۲۸	۵	کارشناسی	۰	پرستار	۲
مشارکت کننده شماره ۱۰ (کد ۱۰)	۴۹	۳۱	کارشناسی	۴	کتابدار	۶
مشارکت کننده شماره ۱۱ (کد ۱۱)	۳۳	۱۲	کارشناسی	۲	خانه‌دار	۴
مشارکت کننده شماره ۱۲ (کد ۱۲)	۲۷	۸	دیپلم	۲	خانه‌دار	۲
مشارکت کننده شماره ۱۳ (کد ۱۳)	۲۹	۶	کارشناسی ارشد	۱	خانه‌دار	۳
مشارکت کننده شماره ۱۴ (کد ۱۴)	۳۲	۷	کارشناسی	۲	خانه‌دار	۲
مشارکت کننده شماره ۱۵ (کد ۱۵)	۳۶	۱۳	دیپلم	۲	خانه‌دار	۴
مشارکت کننده شماره ۱۶ (کد ۱۶)	۲۶	۴	کارشناسی	۰	خانه‌دار	۲

همان‌گونه که پیش‌تر اشاره شد، در این پژوهش از رویکرد کیفی داده بنیاد برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است. بدین صورت که یافته‌های پژوهش بعد از جمع‌آوری و پیاده‌سازی کدگذاری شدند و در نهایت تعداد ۱۲ مقوله‌ی محوری و یک مقوله‌ی مرکزی (مانند پس از افشای خیانت همسر) به دست آمد.

یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش نشان می‌دهد که شرایط و دلایل گوناگونی می‌توانند باعث شوند که یک زن حتی پس از این که از همسر خود خیانت دیده است، در رابطه بماند و از همسر خود به صورت رسمی طلاق نگیرد. از آنجایی که روش تحقیق استفاده شده در این پژوهش داده بنیاد است، مقوله‌های مربوط به دلایل و شرایط در سه دسته کلی شرایط علی (شرایطی که عوامل اصلی وقوع یک پدیده یا رویداد محسوب می‌شوند)، شرایط زمینه‌ای (به موقعیت‌ها، ویژگی‌ها و رویدادهایی اشاره دارد که احتمال وقوع پدیده را افزایش می‌دهند) و شرایط مداخله‌گر (شرایطی که گرچه به‌طور مستقیم باعث

رئیس‌ی و همکاران: عوامل مؤثر در تداوم رابطه پس از افشای خیانت همسر: مطالعه‌ای کیفی

بروز پدیده مورد تحقیق نمی‌شوند، اما می‌توانند با قرارگیری در کنار سایر عوامل، بروز پدیده مورد نظر را تسهیل کنند) ارائه گردیده است.

۱- شرایط علی

شرایطی از قبیل وجود فرزند، علاقه به همسر، رفتارهای اعتماد ساز همسر، عدم دریافت حمایت خانواده، خیانت متقابل و نگرش‌ها و باورها دلایلی هستند که مشارکت کنندگان برای ماندن در رابطه به آن‌ها اشاره کرده‌اند. شرایط علی پژوهش حاضر در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول ۲: مقولات ناظر بر شرایط علی

طبقه	مقولات محوری	مفاهیم
شرایط علی	وجود فرزند	عاطفه مادری صغیر بودن فرزند نگرانی از آینده‌ی فرزند ماندن به خواست فرزند
	علاقه به همسر	ترس از بزرگ شدن فرزند زیر دست والدی ناتنی تجربه رابطه خوشایند قبل از افشای خیانت همسر ازدواج عاشقانه ابراز ندامت و عذرخواهی همسر قطع رابطه همسر با فرد سوم اعتمادسازی همسر از طریق تغییر رفتار
عدم دریافت حمایت خانواده	رفتارهای اعتماد ساز همسر	اعتمادسازی همسر از طریق تغییر محیط خیانت زا در قید حیات نبودن والدین مخالفت و سرزنش والدین برای جدایی ترس از بازگشت به خانه پدری عدم تمکن مالی خانواده
	خیانت متقابل	تجربه خیانت آشکار نشده مقصر دانستن خود و محق دانستن همسر نگرش‌های سهل گیرانه نسبت به مسائل جنسی
نگرش‌ها و باورها	نگرش‌ها و باورها	باور به توانایی تغییر دادن همسر و قابل ترمیم بودن رابطه باور به غلبه شرایط محیطی بر همسر در بروز خیانت باورهای مذهبی

۱-۱- وجود فرزند

بیشتر مشارکت کنندگانی که داری فرزند بودند، وجود فرزند را به عنوان یکی از مهم ترین عوامل تداوم زندگی مشترک پس از افشای خیانت همسرشان ذکر کردند. وجود فرزند می‌تواند از طریق راه‌های مختلفی اعم از: عاطفه مادری، صغیر بودن فرزند، نگرانی از آینده فرزند، ماندن به خواست فرزند و ترس از بزرگ شدن فرزند زیر دست والد ناتنی باعث ماندن زنان خیانت دیده در رابطه گردد.

۱-۱-۱- عاطفه مادری

یافته‌ها نشان‌دهنده این است که عاطفه مادری یکی از دلایل قابل توجهی است که مشارکت‌کنندگان برای ماندن خود در رابطه به آن اشاره داشته‌اند. در همین زمینه کد شماره ۸ می‌گوید: «میخواستم ازش طلاق بگیرم اما بچه‌هامو بهم نمیداد، بدون بچه‌هام به روز هم دوام نمی‌ارم، به خاطری که کنارشون باشم مجبور شدم بمونم...».

۱-۱-۲- صغیر بودن فرزند

بعضی از مشارکت‌کنندگان کم سن و سال بودن فرزندانشان را دلیلی برای تداوم زندگی مشترک برشمردند. کد شماره ۲: «گفتم بذارم که یکم بچه‌هام بزرگ‌تر بشن و به قول گفتنی دست چپ و راست خودشونو بفهمن، بعدش میرم طلاق میگیرم تا اون موقع به خاطر بچه‌هام می‌سوزم و می‌سازم». کد ۱۲: «یه مشکل دیگه ای هم برای جدا شدن داشتم، اینه که دخترام کوچیکن، یکیشون ۷ سال شه یکی دیگشون ۵ سال شه...».

۱-۱-۳- نگرانی از آینده فرزند

بعضی از مشارکت‌کنندگان نگران آسیب‌های ناشی از جدایی بر فرزند خود بودند. در واقع آن‌ها به خاطر احساس مسئولیت و همچنین ترسی که نسبت به آینده فرزند خود داشتند به زندگی مشترک ادامه داده‌اند. کد ۸: «زندگی من که تباها شده اما نمیخام زندگی بچه‌هامم مثل خودم تباها شه، آگه من میداشتم می‌رفتم معلوم نبود که بچه‌هام چه بلایی به سرشون می‌اومد این جور حادقل خودم بالا سرشونم». کد ۱۵: «این مرد حتی یه بار هم بچه‌ها رو تو درساشون کمک نکرده، همش خودم کمکشون میکنم، دوست دارم بچه‌هام تحصیل کرده بشن، من برم، بعد من آینده بچه‌هام خراب میشه».

۱-۱-۴- ماندن به خواست فرزند

در این زمینه کد ۴ در مورد اصرار پسر ۲۶ ساله‌اش این گونه می‌گوید: «پسرم خیلی ازم خواهش کرد که ازش جدا نشم، بهم گفت آگه من طلاق بگیرم و خانومش متوجه بشه زندگی اونم ممکنه بهم بریزه...». کد ۱۰ نیز در مورد مخالفت فرزندانش می‌گوید: «بچه‌هام نداشتن طلاق بگیرم، همشون می‌گفتن آگه طلاق بگیرم مردم می‌فهمن چی شده، آبرومون میره...».

۱-۱-۵- ترس از بزرگ شدن فرزند زیردست والدی نانی

یافته‌ها نشان می‌دهد که یکی از علل تداوم زندگی مشترک پس از افشای خیانت همسر، ترس از این است که فرزندان زیردست والدی نانتی بزرگ شوند. کد ۷: «بعد من ممکنه بود با همون (نفر سوم رابطه) ازدواج کنه، دوست نداشتم اون افریطه بشه مادر بچه‌هام و زیردستش بزرگ بشن».

۲-۱- علاقه به همسر

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که یکی دیگر از عواملی که می‌تواند باعث اتخاذ تصمیم ماندن پس از افشای خیانت همسر گردد، علاقه به همسر است. برخی از مشارکت‌کنندگان در توصیف دلایلشان برای ماندن، به مفاهیمی از جمله ازدواج عاشقانه و داشتن تجربه رابطه‌ای خوشایند قبل از افشای خیانت همسر اشاره کردند؛ که در ادامه شواهد گفتاری آن‌ها ارائه شده است.

۱-۲-۱- تجربه رابطه خوشایند قبل از افشای خیانت همسر

به یاد آوردن خاطرات خوشایند گذشته و همچنین داشتن تجربه رابطه‌ای عاشقانه با همسر یکی دیگر از دلایل ذکر شده مشارکت‌کنندگان برای اتخاذ تصمیم ماندن در رابطه است؛ کد ۱۳: «قبل از این جریانا، رابطه‌مون خیلی خوب بود، همه حسرتمون

رئیس‌ی و همکاران: عوامل مؤثر در تداوم رابطه پس از افشای خیانت همسر: مطالعه‌ای کیفی

رو می خوردن، زندگی نسبتاً خوبی داشتیم، خواستم از شما جدا شوم اما همیشه به یاد روزی خوب زندگیمون می افتادم که چقد کنار هم شاد بودیم، هنوزم دوسش دارم».

۲-۲-۱- ازدواج عاشقانه

یافته‌ها نشان می‌دهد که ازدواج بر پایه عشق یکی از دلایل قدرتمندی است که می‌تواند منجر به اتخاذ تصمیم ماندن در رابطه شود. کد ۹: «ما اول عاشق هم شدیم و بعدش ازدواج کردیم، اینجوری نبود که سنتی ازدواج کرده باشیم، گرچه بعد این ماجرا‌ها خیلی با هم بگو بگو و دعوا داشتیم اما باز هم دوستش دارم و این رو میدونم که اونم منو دوست داره...».

۱-۳- رفتارهای اعتماد ساز همسر

یافته‌ها نشان می‌دهد که یکی از دلایل زنان خیانت دیده برای تداوم رابطه این است که به این ادراک رسیده باشند که همسرشان تمایل به ادامه رابطه دارد و از کرده خود پشیمان است. نمود این تمایل را می‌توان در رفتارهای اعتمادساز و جبران‌کننده همسر مشاهده کرد. در ادامه به بررسی و ذکر شواهدی گفتاری برای هر یک از این رفتارها پرداخته شده است.

۱-۳-۱- ابراز ندامت و عذرخواهی همسر

یافته‌ها نشان می‌دهد که ابراز ندامت و همچنین عذرخواهی همسر، نقش مؤثری در اتخاذ تصمیم زنان برای ماندن در رابطه‌ی پس از افشای خیانت همسر دارد. مشارکت‌کنندگان، ابراز پشیمانی و همچنین عذرخواهی همسرشان را که به شیوه‌های گوناگونی از جمله کلامی و غیرکلامی صورت گرفته است را عامل مهمی در تصمیم ماندنشان در رابطه ذکر کرده‌اند. کد ۱۱: «بعد این‌که فهمیدم با یکی رابطه داشته، کلی بهش بد و بیراه گفتم و سرش داد زدم، از سر عصبانیتی که داشتم حتی چند تا مشت توی سر و صورتش هم زدم اما اون فقط گریه می‌کرد و می‌گفت غلط کردم، قشنگ مشخص بود که از کرده‌اش پشیمونه و...». کد ۹ نیز در مورد عذرخواهی همسرش این‌گونه می‌گوید: «از هر طریقی که می‌تونست ازم عذرخواهی کرد، کلی پیام عذرخواهی برام نوشت، حتی اومد جلوی خانواده ام ازم عذرخواهی کرد». کد ۵: «همون طور که گفتم نداشتیم فامیلا و آشناهامون بفهمن چی شده، اما اطرافیان نزدیکمون متوجه قضیه شده بودن، از این نزدیکا پیش هر کدوم که می‌تونست رفت، به همشون گفته بود که مقصر خودشه و الانم پشیمون هسته، ازشون خواسته بود که بیان باهام صحبت کنن که از شما جدا نشم...».

۲-۳-۱- قطع رابطه همسر با فرد سوم

قطع رابطه همسر با فرد سوم یکی از عوامل تأثیرگذار مهم بر اتخاذ تصمیم تداوم زندگی مشترک از طرف زنان خیانت دیده محسوب می‌شود. در این راستا کد ۱۱ می‌گوید: «ارتباطشو با اون دختره قطع کرد و یه چند باری هم که اون زنگش زد باهاش دعوا کرد که دیگه زنگ نزنه و پیام نده، بعدش هم کلا سیمکارتش رو سوزوند و یه سیمکارت دیگه ای گرفت».

۳-۳-۱- اعتمادسازی همسر از طریق تغییر رفتار

یافته‌ها نشان داده که تغییر رفتار همسر بی‌وفا نقش مؤثری در اتخاذ تصمیم زنان برای ماندن در رابطه پس از افشای خیانت همسرشان ایفا می‌کند. کد ۵: «رفتارش کلا عوض شد مثلاً قبلاً می‌رفت بیرون بهم نمی‌گفت الان هر کاری می‌خواد بکنه باهام در میون می‌ذاره، قبلاً رمزای گوشیش رو هم بهم نمی‌داد الان رمز گوشیش رو هم می‌دونم...».

۴-۳-۱- اعتمادسازی همسر از طریق تغییر محیط خیانت‌زا

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که تغییر محیط خیانت‌زا از طرف همسر بی‌وفا برای عدم رویارویی با فرد سوم رابطه، به‌عنوان یک عامل مؤثر در جلب اعتماد همسر خیانت دیده محسوب می‌شود. از جمله اقدامات همسران بی‌وفا برای تغییر محیط خیانت‌زا می‌توان به تغییر محیط کاری، تغییر محیط زندگی و یا قطع رابطه با دوستان ناخلفی که رابطه‌های خارج از عرف را پیشنهاد می‌دهند نام برد. کد ۱۴: «همسر من با یکی از همکارانش رو هم ریخته بود، برای این که به من ثابت کنه دیگه طرفش نمیره و با هاش رابطه‌ای نداره و نخواهد داشت، درخواست انتقالی به یه شعبه پایین تر رو داد که سریع منتقل بشه و دیگه از لحاظ کاری هم حتی نیاز نباشه با اون زنیکه صحبت کنه». کد ۱: «دوستاش اونو (فرد سوم) بهش معرفی کرده بودن... برای این که اعتمادمو جلب کنه کلا با اون دوستاش هم قطع رابطه کرد». کد ۱۳: «خونه مون رو هم جابجا کردیم بردیم یه محله دیگه ای، در اصل خودش اصرار کرد که خونه مون رو جابجا کنیم ببریم یه جا دیگه تا قرار نباشه حتی چشمش بهش بخوره».

۴-۱-۴- عدم دریافت حمایت خانواده

یکی از کارکردهای مهم هر خانواده‌ای، کارکرد حمایتی آن است. در واقع خانواده‌ها به‌عنوان یک منبع مهم حمایتی، از طریق حمایت از اعضای خود (از جمله حمایت‌های عاطفی و مالی) در برابر مشکلات و سختی‌ها محافظت می‌کنند. برخی از مشارکت‌کنندگان فقدان حمایت خانواده خود را عاملی تأثیرگذار بر تصمیم‌مندان در رابطه عنوان کردند. در ادامه با ارائه نمونه‌هایی از صحبت‌های مصاحبه‌شوندگان، این مقوله مورد بررسی قرار گرفته است.

۱-۴-۱- در قید حیات نبودن والدین

یافته‌ها نشان می‌دهد که با فقدان پدر و مادر یکی از منابع حمایتی مهمی که افراد برای اتخاذ تصمیم ترک رابطه نیاز دارند را از دست می‌دهند. کد ۳: «خدا بیامرزه پدر و مادرم رو، اونا آگه الان زنده بودن می‌دونستم حداقل جایی واسه رفتن دارم و می‌تونم برم پیش اونا زندگی کنم، اون وقت یه ثانیه هم تو این زندگی جهنمی نمی‌موندم...».

۲-۴-۱- مخالفت و سرزنش والدین برای جدایی

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که مخالفت و حتی سرزنش خانواده بالأخص پدر و مادر، یکی از مهم‌ترین موانعی است که در مسیر جدایی زنان قرار می‌گیرد. کد ۷: «پدر و مادرم نه تنها حمایت نکردن، بلکه یه جور یه باهام رفتار کردن که انگار نه انگار من دخترشونم، علنا بهم گفتن که جایی تو خونشون ندارم، منم از بی کسی چاره‌ای نداشتم، مجبور شدم بمونم». کد ۱۶: «همون طور که گفتم ما اول با هم دوست شدیم و بعدش ازدواج کردیم، واقعیتش این بود که خانوادم از همون اولش با این وصلت مخالف بودن، من با اصرار خودم خودمو بدبخت کردم، یکی دو دفعه که باهاش بحثم شد رفتم خونه بابام اما واکنش پدر و مادرم همش این بود که دیدی ما گفتیم با این ازدواج نکن، کردی و... جدا بشم تا آخر عمرم سرزنش میکنن».

۳-۴-۱- ترس از بازگشت به خانه پدری

یافته‌ها نشان می‌دهد که پیش‌بینی رفتارهای سرد و سرزنشگر خانواده؛ زنان خیانت دیده را مجاب می‌کند که با وجود خیانت همسر طلاق نگیرند و همچنان رابطه آسیب‌دیده خود را حفظ کنند. در واقع مشارکت‌کنندگان در توصیف دلایلشان برای ماندن در رابطه، به ترس از بازگشت به خانه پدری اشاره کردند. کد ۱۲: «جدا بشم باید برم پیش پدر و مادرم، بابام یه آدم بد اخلاقیه که نگم براتون، منم دیگه اصلا تحملش رو ندارم که مثل یه بچه هفت هشت ساله باهام برخورد بشه، اصلا به خاطر این که از دستش راحت بشم شوهر کردم...».

۴-۴-۱- عدم تمکن مالی خانواده

از جمله حمایت‌های مهمی که خانواده می‌تواند در مواقع ضروری برای اعضای خود انجام دهد، حمایت مالی است. فقدان این نوع از حمایت از جانب خانواده پدری، یکی دیگر از عواملی است که می‌تواند در اتخاذ تصمیم ماندن در رابطه اثرگذار باشد. کد ۷: «خانواده ام وضع مالی شون خوب نیست به همین خاطر جدا بشم عملاً نمی‌تونم برم کنار شون».

۱-۵- خیانت متقابل

یافته‌ها نشان می‌دهد که مشارکت‌کنندگانی که خود نیز تجربه خیانت به همسرشان را داشته‌اند، این عامل را یکی از علت‌های ماندنشان در رابطه ذکر کردند. در ادامه به بررسی بیشتر این مقوله پرداخته می‌شود.

۱-۵-۱- تجربه خیانت آشکار نشده

یافته‌ها نشان می‌دهد که یکی از دلایل زنان مشارکت‌کننده در این پژوهش برای اتخاذ تصمیم ماندنشان در رابطه، داشتن تجربه خیانت آشکار نشده‌ای است که خودشان قبلاً داشته‌اند. کد ۱۴: «چهار سال پیش منم چند وقتی با یه نفر دوست شده بودم اما یه روز به خودم اومدم و متوجه شدم که کارم بده و توبه کردم و تا روز امروز هیچ‌کس دیگه به جز شما از این موضوع اطلاع نداره. اون روزی که اتفاقی با اون دختره دیدمش خیلی حالم بد شد و کلی با هم دیگه دعوا کردیم، اما وقتی یاد کارای خودم افتادم یکم راحت‌تر تونستم با این قضیه کنار بیام بهش یه فرصت مجدد بدم».

۱-۶- نگرش‌ها و باورها

یافته‌ها نشان می‌دهد که یکی از قوی‌ترین مؤلفه‌هایی که در ماندن زنان خیانت دیده در رابطه نقش بسزایی دارد، نوع باورها و نگرش‌هایی است که آنان نسبت به خیانت همسر دارند. باورها و نگرش‌هایی که مشارکت‌کنندگان در گفته‌هایشان به آن‌ها اشاره داشته‌اند عبارت‌اند از: مقصر دانستن خود و محق دانستن همسر، نگرش‌های سهل‌گیرانه نسبت به مسائل جنسی، باور به توانایی تغییر دادن همسر و قابل‌ترمیم بودن رابطه، باور به غلبه شرایط محیطی بر همسر در بروز خیانت و باورهای مذهبی. در ادامه به بررسی بیش‌تر این مقوله و ارائه شواهد گفتاری پرداخته شده است.

۱-۶-۱- مقصر دانستن خود و محق دانستن همسر

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که یکی از تأثیرگذارترین باورهای که باعث ماندن زنان خیانت دیده در رابطه شده، باور به این است که خود او به اندازه و یا حتی بیش‌تر از همسر بی‌وفا در رخ دادن خیانت مقصر است. کد ۱۳: «تا یه حدودی بهش حقی میدم، الآن که فکر میکنم منم براش کم گذاشتم مخصوصاً بعد تولد بچه مون، رخت خوابمونم جدا کردیم. یه وقتی هم که او تمایل داشت من حسش رو نداشتم، همین شد که بره یه جایی دیگه نیازشو برطرف کنه، منم دیدم که بی‌تقصیر نیستم، به همین خاطر یه فرصت بهش دادم تا بتونه خودشو اصلاح کنه و رو رابطه مون بیشتر کار کنیم». کد ۵ نیز در مورد مقصر دانستن خود و همسرش می‌گوید: «گرچه گفتن این صحبت سخنه اما به نظرم هر دوی ما اشتباه کردیم من هم به اندازه اون مقصر هستم و اشتباهمو می‌پذیرم، کار درست هم همینیه این فکر منو کمک کرد به ادامه دادن فکر کنم و بمونم و با همسرم سعی کنیم همه چیزو از اول بسازیم».

۱-۶-۲- نگرش‌های سهل‌گیرانه نسبت به مسائل جنسی

یافته‌ها نشان می‌دهد که داشتن نگرش‌هایی سهل‌گیرانه نسبت به مسائل جنسی می‌تواند نقش مؤثری در تصمیم زنان برای ماندن در رابطه پس از افشای خیانت همسر داشته باشد. کد ۶: «به نظرم این چیز بدی نیست که آدم نیازهای جنسی شو با چند نفر شریک باشه اما دوست داشتم بهم می‌گفت که با یکی دیگه هم هست».

۳-۶-۱- باور به توانایی تغییر دادن همسر و قابل ترمیم بودن رابطه

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که داشتن باور به توانایی تغییر همسر بی‌وفا و همچنین باور به قابل ترمیم بودن رابطه، از جمله باورهای مهمی است که می‌توان به عنوان شرایط علی ماندن در رابطه پس از افشای خیانت همسر در نظر گرفت. کد ۱: «گفتم می‌مونم و برای زندگیم می‌جنگم، همسرمو تغییر میدم، مادرم همیشه بهم میگفت که افسار مرد دست زنشه، آگه خوب افسار شو کنترل کنی، خوب می‌توننی زندگیت رو جمع کنی...». کد ۱۳: «...گفتم یه فرصت بدم تا خودشو اصلاح کنه و رو رابطه مون بیشتر کار کنیم». کد ۵ درباره قابل ترمیم بودن رابطه می‌گوید: «... و با همسر سعی کنیم همه چیزو از اول بسازیم».

۴-۶-۱- باور به غلبه شرایط محیطی بر همسر در بروز خیانت

برخی از مشارکت کنندگان بر این باور بودند که همسرشان در بروز خیانت نقش مستقیمی نداشته است. در واقع از دیدگاه آنان، این شرایط بیرونی بوده که باعث بروز خیانت همسرشان شده است. یکی از شرایط بیرونی که در مصاحبه‌ها به آن اشاره شد، ساده‌لوحی همسر است که کد ۹ در این باره می‌گوید: «همسر من یه آدم بدبخت ساده لوحه، من مطمئنم برایش دام پهن کردن چون این عرضه این کارا رو نداشت، دختره گولش زده ۱۰ میلیون هم ازش کنده». یکی دیگر از شرایط بیرونی که مشارکت کنندگان به آن اشاره کرده‌اند، چشم‌زخم و حسادت دیگران است. کد ۵: «اینا همش به خاطر چشمه، چشم‌زخم مردم ما رو به اینجا رسوند و گرنه شوهر من از این کارا بلد نبود تا الان چند تا دعا تو خونمون دیدم، خدا لعنتشون کنه زندگیم ما رو دارن خراب میکنن، اصلا از کجا معلومه که این دختره رو هم یکی انداخته باشه به جون شوهرم تا زندگیمون خراب کنه».

۵-۶-۱- باورهای مذهبی

یافته‌ها نشان می‌دهد که برخی از باورهای مذهبی نیز می‌توانند به عنوان عوامل مؤثر بر اتخاذ تصمیم زنان خیانت دیده تأثیر بگذارند. کد ۱۱ در مورد اعتقاد مذهبی‌اش به توبه این گونه می‌گوید: «خدا میگه حتی آگه بنده‌اش به اندازه کل وسعت زمین هم گناه داشته باشه آگه توبه کنه اونو می‌بخشه، من هم دیدم از کرده‌اش پشیمونه و توبه کرده، بهش فرصت دادم جبران کنه، الان هم خدا روشکر راضیم...».

۲- شرایط زمینه‌ای

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد، شرایطی از قبیل فشارهای اجتماعی و فرهنگی، ویژگی‌های شخصیتی و روانی و همچنین محدودیت‌های قانونی برای زنان، از جمله علت‌های زیرساختی هستند که زمینه را برای ماندن زنان خیانت دیده فراهم می‌سازند. شرایط زمینه‌ای پژوهش حاضر در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول ۳: مقولات ناظر بر شرایط زمینه‌ای

طبقه	مقولات	مفاهیم
	فشارهای اجتماعی و فرهنگی	ترس از قضاوت و حرف دیگران ترس از برجسب مطلقه خوردن حفظ آبروی خانواده عقاید مردسالارانه جامعه
شرایط زمینه‌ای	ویژگی‌های شخصیتی و روانی	ترس از رهاشدگی و تنها ماندن اعتماد به نفس پایین و بی‌کفایت‌انگاری خود وابستگی به همسر
	محدودیت‌های قانونی	سخت بودن شرایط اثبات خیانت همسر در دادگاه نداشتن حق طلاق مواع قانونی گرفتن حضانت فرزند

۲-۱-۱- فشارهای اجتماعی و فرهنگی

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که فشارهای اجتماعی و فرهنگی وارد شده بر زنان خیانت دیده از جمله مهم‌ترین دلایل زمینه‌ای محسوب می‌شود که زنان خیانت دیده را به سوی اتخاذ تصمیم ماندن در رابطه سوق می‌دهد. مشارکت کنندگان در صحبت‌هایشان به فشارهایی از جمله ترس از قضاوت و حرف دیگران، ترس از برجسب مطلقه خوردن، حفظ آبروی خانواده و عقاید مردسالارانه جامعه اشاره داشته‌اند. در ادامه ضمن بررسی این مقوله به ارائه نمونه‌هایی از گفته‌های مصاحبه‌شوندگان پرداخته می‌شود.

۲-۱-۱-۱- ترس از قضاوت و حرف دیگران

یافته‌ها نشان می‌دهد که ترس از قضاوت و حرف دیگران یکی از نیرومندترین عوامل زمینه‌سازی است که باعث می‌شود یک زن علی‌رغم افشای خیانت همسرش در رابطه بماند. به عبارتی، مشارکت کنندگان قضاوت دیگران را به عنوان یکی از موانعی ذکر کردند که در تصمیم آن‌ها برای ادامه‌ی رابطه با همسرشان تأثیرگذار بوده است. کد ۱۰: «تو این شهرهای کوچیک مردم تو زندگی هم دیگه سرک میکشن، فقط منتظر هستن یه چیزی از یه نفر ببینن، شروع کنن در موردش داستان و قصیده بیافن». کد ۵: «فامیلام سرشون کلا تو زندگی بقیه اس، منتظرن ببینن این چیکار کرد، اون چطور شد... اگه می فهمیدن کل فامیل شروع می کردن به حرف زدن پشت سرم که خودش این طور بود و اون طور بود، پدر و مادرش این طورن، اون طورن، خواهرشم طلاق گرفته، اینا به خاطر گرفتن مهریه ازدواج میکنن و هزار حرف دیگه».

۲-۱-۱-۲- ترس از برجسب مطلقه خوردن

نتایج نشان می‌دهد که ترس زنان خیانت دیده از برجسب مطلقه خوردن، زمینه‌ای فراهم می‌کند که آنان را به سمت اتخاذ تصمیم ماندن در رابطه سوق می‌دهد. کد ۱۶: «دوست ندارم بهم بگن مطلقه، دوستم از همسرش جدا شد الان زندگی نداره همش پشت سرش حرف میزنن، حتی بعضیا هم بخاطر مطلقه بودنش بهش پیشنهادای بی شرمناکه ای میدن، یه وقتایی با هم حرف میزنیم می گفت کاش طلاق نمیگرفتم دیگه این حرفا پشت سرم نبود و عذابم نمی‌داد، منم آدمی نیستم که بتونم این همه فشار رو تحمل کنم».

۲-۱-۱-۳- حفظ آبروی خانواده

نتایج نشان می‌دهد که یکی دیگر از دلایل زمینه‌ای ماندن در رابطه پس از افشای خیانت همسر، حفظ آبروی خانوادگی است. از آنجایی که هنوز برخی از خانواده‌های کرمانی طلاق را امری بسیار ناپسند و غیرقابل قبول می‌دانند، برخی از مشارکت کنندگان یکی از دلایل زیربنایی تصمیمشان برای تداوم رابطه را حفظ آبروی خانواده بیان کردند. کد ۱۵: «توی خانواده ما طلاق اصلا معنا نداره، اگه من طلاق بگیرم، آبرو خانواده ام میره و همه طایفه شروع میکنن به صحبت کردن در مورد من». کد ۱۲ نیز در مورد تابو بودن طلاق در طایفه‌اش می‌گوید: «توی طایفه ما هنوز این جوریه که میگن دختر با لباس سفید میره خونه بخت با کفن بر می‌گرده، تو این قوم و خویشامون خیلی کم پیش اومده کسی طلاق بگیره، اون چندتایی هم که طلاق گرفتن همه تردشون کردن».

۲-۱-۱-۴- عقاید مردسالارانه جامعه

یافته‌ها نشان می‌دهد عقاید مردسالارانه به عنوان یکی از دلایل زمینه‌ای مهم محسوب می‌شود که در تصمیم زنان خیانت دیده برای ماندن و یا ترک رابطه، تأثیر قابل توجهی دارد. کد ۳: «...جامعه‌ای که ما توشیم یه جوریه که مردا می تونن هر غلطی که بخان بکنن، البته بلانسبت شما ... همه بهم میگن حالا همسرت یه شیطنتی کرده تموم شده رفته، بشین زندگیتو بکن».

۲-۲- ویژگی‌های شخصیتی و روانی

یافته‌ها نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی و روانی زنان خیانت دیده می‌تواند به‌عنوان یک عامل زمینه‌ساز مهم، زمینه را برای ماندن آنان فراهم سازد. در ادامه به بررسی انواع ویژگی‌های شخصیتی و روانی تأثیرگذار بر ماندن زنان خیانت دیده در رابطه پرداخته می‌شود.

۱-۲-۲- ترس از رهاشدگی و تنها ماندن

یافته‌ها نشان می‌دهد که احساس تنهایی و یا ترس از تنهایی از جمله علل زمینه‌سازی است که باعث می‌شود زنان بعد از خیانت همسرشان در رابطه بمانند. کد ۶: «از تنهایی متنفرم، مجتبی تنها کسیه که تو زندگیم دارم، نه پدری، نه مادری، نه خواهر برادری، هیچکی برام نمونه، مجتبی رو هم از دست بدم از الانم تنها تر میشم».

۲-۲-۲- اعتماد به نفس پایین و بی‌کفایت‌انگاری خود

یافته‌ها نشان می‌دهد که اعتماد به نفس پایین و بی‌کفایت‌انگاری خود، زمینه را برای این که زنان بعد از افشای خیانت همسرشان در رابطه بمانند فراهم می‌سازد. کد ۴: «من هیچ وقت نتونستم روی پای خودم وایسم، از همون اول هم آدم بی‌عرضه‌ای بودم، هیچ کاری رو نمی‌تونم به تنهایی انجام بدم، این جووری حداقل سعید بالا سرم هست، درسته بهم خیانت کرد اما بخشیدمش چون من بدون او هیچم، هر چی هم الان تو زندگی دارم به خاطر همونه».

۳-۲-۲- وابستگی به همسر

برخی از مشارکت‌کنندگان ضمن اذعان به اثرات مخرب ناشی از ماندنشان، وابستگی‌شان به همسر را عاملی تأثیرگذار بر ناتوانی‌شان در ترک رابطه و ماندن ذکر کرده‌اند. کد ۷ ضمن اشاره به مخرب بودن ادامه رابطه‌اش، درباره وابستگی به همسرش می‌گوید: «حتی تصور این که یک روز نینمش برام سخته بهش عادت کردم، بدون اون می‌میرم گرچه به وقتایی سر چیزای الکی حتی کتکم میزنه اما واقعا نمی‌تونم ترکش کنم». کد ۴: «بدون اون هیچم، حتی تصور این که بخاییم جدا بشیم هم برام سخته، اما اون این جووری نیست، حتی بهم گفت آگه خیلی ناراحتی بذار برو».

۲-۳- محدودیت‌های قانونی

یافته‌ها نشان می‌دهد که محدودیت‌های قانونی یکی دیگر از مهم‌ترین دلایل زمینه‌ای است که باعث می‌شود زنان خیانت دیده علی‌رغم میلشان تن به ادامه رابطه با همسر بی‌وفا دهند. مشارکت‌کنندگان به محدودیت‌هایی برای جدایی اشاره کردند که عبارت‌اند از: نداشتن حق طلاق برای زنان، سخت بودن شرایط اثبات خیانت همسر در دادگاه و همچنین موانع قانونی گرفتن حضانت فرزند. در ادامه هر یک از این محدودیت‌ها با ارائه نمونه‌ای از شواهد گفتاری مشارکت‌کنندگان ارائه شده است.

۱-۳-۲- سخت بودن شرایط اثبات خیانت همسر در دادگاه

از آنجایی که مطابق قانون و شروط ضمن عقد، حق طلاق با آقایان است و خانم‌ها از این حق محروم‌اند، قانون مسیری قرار داده است که در صورتی عسر و حرج زن اثبات شود بتواند از همسرش طلاق بگیرد؛ یکی از مصادیق عسر و حرج، خیانت همسر است اما شروط اثبات خیانت همسر به نحوی است که اثبات آن را در دادگاه عملاً غیرممکن می‌سازد، چرا که برای اثبات این قضیه یا باید فرد خیانت‌کار در محکمه دادگاه اعتراف کند و یا چهار مرد بالغ او را در هنگام خیانت دیده باشند. کد ۲: «... بعد این که اون شب با هم دیدمشون تصمیم گرفتم جدا بشم. رضا داداشم گفت قبل این که بری دادگاه، برو با یه وکیل مشورت کن، خلاصه ما رفتیم پیش یه وکیلی و داستان رو براش گفتم، گفت چون مدرکی برای اثبات خیانتش ندارم، آگه نتونم تو دادگاه اثبات کنم خودم به جرم

رئیس‌ی و همکاران: عوامل مؤثر در تداوم رابطه پس از افشای خیانت همسر: مطالعه‌ای کیفی

افترا محکوم میشم، بجاش بهم توصیه کرد که اول مهریه امو بذارم اجرا، بعدش باهاش توافق کنم تا در ازای مهریه حق طلاق رو بگیرم...». کد ۴: «برای جدا شدن می‌بایست به دادگاه ثابت می‌کردم که بهم خیانت کرده...».

۲-۳-۲- نداشتن حق طلاق

تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که نداشتن حق طلاق یکی دیگر از محدودیت‌های قانونی پیش روی زنان خیانت دیده است که زمینه را برای ماندن آن‌ها در رابطه‌ای حتی ناخوشایند فراهم می‌سازد. کد ۲: «متأسفانه قانون ما این جوریه که زن حق طلاق رو نداره، بعد این که اون شب با هم دیدمشون تصمیم گرفتم جدا بشم... به همین خاطر مهریه ام رو به اجرا گذاشتم تا بلکه از این طریق بتونم طلاقم بگیرم، اما تو دادگاه بهم گفت مهریه و نفقه و همه اینا رو می‌ده اما طلاقم نمیده و...». کد ۱۱ نیز در مورد نداشتن حق طلاق می‌گوید: «... مشخصه که از کرده اش پشیمونه و هم چون زن بودم و حق طلاق نداشتم پس...».

۲-۳-۳- موانع قانونی گرفتن حضانت فرزند

تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که وجود موانع قانونی برای گرفتن حضانت فرزند می‌تواند نقشی زمینه‌ای در اتخاذ تصمیم ماندن در رابطه را برای زنان خیانت دیده ایفا کند. کد ۲: «... و از طرفی هم حتی آگه به زور هم که شده می‌تونستم جدا بشم حضانت بچه‌هامم بهم نمی‌رسید...». کد ۸: «حتی تا مرحله طلاق هم پیش رفتم اما وقتی دیدم نمی‌تونم بچه‌هامو ازش بگیرم دادخواست طلاقمو پس گرفتم».

۳- شرایط مداخله‌گر

یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که شرایطی از قبیل مسائل مالی و اقتصادی، نوع خیانت همسر و حمایت خانواده همسر با تأثیر بر شرایط علی، احتمال بروز مقوله مرکزی «ماندن پس از افشای خیانت همسر» را بیشتر می‌سازند. شرایط مداخله‌گر پژوهش حاضر در جدول (۴) ارائه شده است.

جدول ۴: مقولات ناظر بر شرایط مداخله‌گر

طبقه	مقولات	مفاهیم
شرایط مداخله‌گر	مسائل مالی و اقتصادی	وابستگی مالی به همسر عدم توانایی تأمین مخارج زندگی پس از جدایی
	نوع خیانت همسر	غیرجنسی بودن خیانت سطحی و یک‌شبه بودن خیانت
حمایت خانواده همسر	همدردی خانواده همسر	احساس تعلق به خانواده همسر
	تضمین و میانجی‌گری خانواده همسر	

۳-۱- مسائل مالی و اقتصادی

نتایج پژوهش نشان می‌دهد که مشکلات مالی و اقتصادی پیش روی زنان خیانت دیده از جمله مهم‌ترین عواملی است که می‌تواند در کنار شرایط علی و زمینه‌ای مورد بحث، احتمال ماندن زنان خیانت دیده را در رابطه بیشتر کند. به عبارتی دیگر مسائل مالی و اقتصادی از جمله مهم‌ترین شرایط تسهیل‌گری است که باعث بروز مقوله مرکزی این پژوهش می‌شود؛ که در ادامه به بررسی مقوله محوری مسائل مالی و اقتصادی و ارائه نمونه‌هایی از گفته‌های مصاحبه‌شوندگان پرداخته می‌شود.

۱-۱-۳- وابستگی مالی به همسر

یافته‌ها نشان می‌دهد که وابستگی مالی به همسر می‌تواند در کنار سایر عوامل، نقش تسهیل‌کننده‌ای داشته باشد که زنان خیانت دیده را بر آن دارد که در رابطه با همسر بی‌وفایشان بمانند. کد ۷: «اوایل ازدواج من سرکار می‌رفتم، اما بعد یکی دو سالی بهم گفت که نیازی نیست بری سر کار، اوضاع من خوبه، بمون خونه بچه‌ها رو بزرگ کن، از اون به بعد دیگه شدم خونه دار و متکی به همسر ...». کد ۱۲: «... هیچ پشتوانه مالی هم واسه جدا شدن نداشتم، حتی یه مهارتی هم بلد نبودم که بگم می‌تونستم ازش پول در بیارم و زندگی تازه‌ای شروع کنم».

۱-۲-۳- عدم توانایی تأمین مخارج زندگی پس از جدایی

یافته‌ها نشان می‌دهد که ناتوانی در تأمین مخارج زندگی بعد از جدایی یکی دیگر از شرایط تسهیل‌کننده‌ای است که در کنار سایر عوامل، زمینه ماندن زنان خیانت دیده را در رابطه فراهم می‌سازد. کد ۳: «از طرفی هم آگه می‌خواستم جدا بشم هیچ کی روناشتم برم پیشش، می‌بایست می‌رفتم کارتن خوابی میکردم، حتی آگه کاری هم بگیرم می‌اومد با این اجاره خونه‌ها، تو همون اجاره خونه هم در می‌موندم چه برسه به خورد و خوراک و پوشاک ...».

۲-۳- نوع خیانت همسر

نتایج نشان می‌دهد که نوع خیانت همسر از جمله شرایط مداخله‌گر دیگری است که در کنار سایر شرایط بر تصمیم زنان خیانت دیده برای تداوم و یا ترک رابطه اثر می‌گذارد. در ادامه به بررسی این مقوله و ارائه نمونه‌هایی گفتاری از مصاحبه‌شوندگان پرداخته می‌شود.

۱-۲-۳- غیر جنسی بودن خیانت

یافته‌ها نشان می‌دهد که غیر جنسی بودن نوع خیانت همسر، می‌تواند اثری تسهیل‌کننده بر تصمیم زنان خیانت دیده برای تداوم رابطه داشته باشد. به عبارتی دیگر، زنان خیانت دیده در صورتی که خیانت همسرشان از نوع غیر جنسی باشد به احتمال بیشتری ممکن است که تصمیم به ماندن در رابطه بگیرند. کد ۱۱: «... و وقتی که فهمیدم رابطه‌شون در حد یه لاس بوده و با هم رابطه جنسی برقرار نکردن یکم آروم تر شدم و راحت تر تونستم به موندن فکر کنم». کد ۹: «شوهرم با این دختره تو اینستا دوست شده بود، گرچه تا سکس چت هم پیش رفته بودن اما قبل از این که شوهرم بخواد به بهونه ماموریت کاری که بهم گفته بود، بره ارومیه و این دختره رو ببینه، من جریانشو فهمیدم ... گرچه اولش می‌خواستم ازش جدا بشم اما وقتی که تو جلسه مشاوره دیدم پیشمونه و همه چیز رو برام گفت و همین‌طور مطمئن شدم که تا بحال با هم سکس هم نداشتم نظرم کم‌کم عوض شد».

۲-۲-۳- سطحی و یک‌شبه بودن خیانت

نتایج نشان می‌دهد که سطحی و یک‌شبه بودن رابطه جنسی همسر و عدم درگیری عاطفی همسر با فرد سوم، یکی دیگر از عوامل تسهیل‌کننده‌ای است که می‌تواند در کنار سایر شرایط، احتمال اتخاذ تصمیم ماندن در رابطه را (توسط زنان خیانت دیده) افزایش دهد. کد ۱: «من حامله بودم و به همین خاطر یه مدت نمی‌تونستیم رابطه داشته باشیم، یکی از دوستاش وسوسه اش کرده بود و برای یه شب یه دختری که کارش این بود رو براش جور کرده بود».

۳-۳-۳- حمایت خانواده همسر

یافته‌ها نشان می‌دهد که حمایت صورت گرفته از جانب خانواده همسر یکی دیگر از عوامل تسهیل‌کننده‌ای است که شرایط محیا تری را برای زنان خیانت دیده فراهم می‌آورد تا بعد از افشای خیانت همسرشان در رابطه بمانند و برای جدایی اقدام نکنند. در ادامه به بررسی این مقوله پرداخته می‌شود.

۳-۳-۱- همدردی خانواده همسر

یافته‌ها نشان داد، دل‌داری دادن خانواده همسر می‌تواند در تصمیم زنان خیانت دیده برای تداوم رابطه مؤثر باشد. کد ۱۶: «برادر، خواهرهاش همه شون طرف من هستن، همشون میگن تا بحال از تو چیزی به غیر خوبی ندیدم، مخصوصاً خواهر بزرگش فاطمه، تو این قضایا مث یک مادر کنارم بود و همراهیم می‌کرد...». کد ۱۳ نیز در زمینه‌ی همدردی پدرشوهر و مادر شوهرش می‌گوید: «پدر و مادر مظلومی داره اون‌ها خیلی بهم دل‌داری دادن و ازم خواستن به فرصت دیگه بهش بدم...».

۳-۳-۲- احساس تعلق به خانواده همسر

برخی از مشارکت‌کنندگان تعلق خاصی نسبت به خانواده همسر داشتند که به آن‌ها کمک می‌کرد تا راحت‌تر به ماندن در رابطه فکر کنند. کد ۱۴ درباره‌ی احساس نزدیکی‌اش با خانواده همسر می‌گوید: «پدر و مادرش خیلی مهربونن، به جوری باهام برخورد میکنن که هرکسی ندونه فکر میکنه دخترشونم تا عروسشون، حتی می‌تونم بگم از پدر و مادر خودمم بیشتر بهم محبت میکنن». کد ۵: «پدر و مادرش رو مث پدر و مادر خودم دوست دارم، از خوبیشون هر چی بگم کم گفتم...».

۳-۳-۳- تضمین و میانجی‌گری خانواده همسر

یافته‌ها نشان می‌دهد که ورود خانواده شوهر و میانجی‌گری آن‌ها می‌تواند اتخاذ تصمیم ماندن در رابطه را تسهیل کند. کد ۱۴ در زمینه‌ی واسطه‌گری خانواده همسرش این‌گونه می‌گوید: «... البته خانواده همسرم پادرمیونی کردن و اومدن اول با بابام صحبت کردن و بعد هم با خودم...». کد ۱۳ نیز در زمینه‌ی تضمین و راهنمایی‌های خانواده همسرش می‌گوید: «... باباش هم بنده خدا بهم قول داد که اگه به بار دیگه همچین رفتاری از پسرش سر بزنه خودش کارای جدا شدنم رو میکنه و...».

بحث

همواره پس از افشای خیانت همسر انتظار می‌رود فرد خیانت دیده رابطه را ترک کند اما برخلاف تصور عامه، تحقیقات متعددی نشان داده‌اند که خیانت لزوماً منجر به طلاق نمی‌شود (Abrahamson et al., 2012; Blow & Hartnett, 2005; Charny & Parnass, 1995). یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که عوامل مختلفی وجود دارد که بر تصمیم زنان برای ماندن و یا ترک رابطه تأثیر می‌گذارند. از آنجایی که خود پدیده‌ی خیانت یکی از دلایل ترک رابطه محسوب می‌شود (Ghafoorian Nourozi et al., 2018)، بنابراین در این پژوهش صرفاً به بررسی عوامل ماندن پس از افشای خیانت پرداخته شده است. تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده، منجر به شناسایی ۳۸ مفهوم و ۱۲ مقوله محوری شد که با محوریت مقوله مرکزی (ماندن پس از افشای خیانت همسر) در ۳ طبقه‌ی کلی شرایط علی، شرایط زمینه‌ای و شرایط مداخله‌گر قرار گرفتند. به عبارتی دیگر، مشارکت‌کنندگان دلایل مختلفی را برای ماندن ذکر کردند که نظر به نقشی که در ماندن آنان دارند، در سه طبقه شرایط علی (وجود فرزند، علاقه به همسر، رفتارهای اعتماد ساز همسر، عدم دریافت حمایت خانواده، خیانت متقابل و نگرش‌ها و باورها)، زمینه‌ای (فشارهای اجتماعی و فرهنگی، ویژگی‌های شخصیتی و روانی و محدودیت‌های قانونی برای زنان) و مداخله‌گر (مسائل مالی و اقتصادی، نوع خیانت همسر و حمایت خانواده همسر) قرار گرفته‌اند.

نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که یکی از دلایل علی‌ماندن زنان خیانت دیده، وجود فرزند است. اکثریت مشارکت‌کنندگانی که دارای فرزند بودند، وجود فرزند را به‌عنوان یکی از دلایل تداوم رابطه ذکر کردند. در این راستا پژوهش (Shirzadeh and Kazemifar 2005) نیز نشان می‌دهد که میزان طلاق در افراد متأهل دارای فرزند کمتر از افراد بدون فرزند است. (Abrahamson et al. 2012) نیز در بررسی انگیزه‌های ماندن و بازسازی رابطه، به وجود فرزند به‌عنوان یکی از انگیزه‌های ماندن در رابطه اشاره کرده‌اند. مادران شرکت‌کننده در پژوهش حاضر، در رابطه با این مقوله به مفاهیمی از جمله عاطفه مادری، صغیر بودن فرزند، نگرانی از آینده‌ی فرزند، ماندن به خواست فرزند و ترس از بزرگ شدن زیردست والدی نانتی اشاره داشته‌اند. نتایج پژوهش (Poortman and Kalmijn 2002) نیز نشان می‌دهد که احتمال طلاق در زوج‌های دارای فرزند خردسال نسبت به سایر زوج‌ها کمتر است و همچنین (Rafeie et al. 2017) نیز در پژوهش خود، آینده‌نگری درباره فرزندانش را یکی از دلایل بخشش همسر بی‌وفا ذکر کرده‌اند که با نتایج این پژوهش همسو هستند.

یکی دیگر از عوامل علی‌که باعث می‌شود زنان خیانت دیده به رابطه با همسر بی‌وفا ادامه دهند، علاقه به همسر است. برخی از مشارکت‌کنندگان داشتن تجربه رابطه‌ای خوشایند قبل از افشای خیانت همسر و همچنین ازدواج عاشقانه را از جمله دلایل خود برای تداوم رابطه ذکر کردند.

پژوهش فعلی نشان می‌دهد که رفتارهای اعتماد ساز همسر نقش مهمی در تصمیم ماندن زنان خیانت دیده ایفا می‌کند. به‌عبارتی دیگر، نتایج این تحقیق نشان داد که در صورتی که زنان خیانت دیده به این ادراک برسند که همسرشان از کرده خود پشیمان است و در عمل و رفتار نیز نشان دهد که تمایل دارد رابطه زناشویی خود را ترمیم کند و به آن ادامه دهد، به احتمال بیشتری تصمیم به تداوم رابطه می‌گیرند. در این خصوص مشارکت‌کنندگان در توصیف دلایلشان برای ماندن در رابطه با همسر بی‌وفا، به رفتارهایی از جمله ابراز ندامت و پشیمانی همسر، قطع رابطه همسر با فرد سوم، تغییر رفتار همسر و تغییر محیط خیانت‌زا توسط همسر اشاره کردند که با پژوهش (Marín et al. 2014) و همچنین پژوهش (Olson et al. 2002) همسو و هم‌راستا هستند.

(Dehle and Landers 2005) در پژوهش خود دریافتند که زوج‌های برخوردار از شبکه حمایت اجتماعی راحت‌تر می‌توانند با رویدادهای آسیب‌زای زندگی کنار آیند. خانواده، یکی از مهم‌ترین شبکه‌های حمایت اجتماعی محسوب می‌شود که می‌تواند در مواقع بحرانی به افراد و یا زوجین کمک شایانی نماید. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که زنان خیانت دیده‌ای که از دریافت حمایت از سوی خانواده‌شان محروم هستند به احتمال بیشتری مجبور به ماندن در رابطه می‌شوند اما نمی‌توانند به شیوه‌ای سازگارانه با خیانت همسر خود کنار آیند. خیانت متقابل نیز یکی دیگر از دلایل تداوم رابطه یافت شد که تاکنون پژوهشی به آن اشاره نداشته است.

باورها و نگرش‌های زنان خیانت دیده نیز یکی دیگر از قوی‌ترین مؤلفه‌هایی است که بر تصمیم ماندن و یا ترک رابطه پس از افشای خیانت همسر تأثیر می‌گذارد. نتایج نشان می‌دهد که داشتن باورهایی از جمله مقصر دانستن خود و محق دانستن همسر، نگرش‌های سهل‌گیرانه نسبت به مسائل جنسی، باور به توانایی تغییر دادن همسر و قابل ترمیم بودن رابطه، باور به غلبه شرایط محیطی بر همسر در بروز خیانت و باورهای مذهبی، زنان خیانت دیده را به سمت ماندن در رابطه سوق می‌دهند. (Bracher et al. 1993) نیز در پژوهش خود دریافتند که پیوستگی مذهبی رابطه‌ای منفی با انحلال ازدواج دارد و همچنین پژوهش (Naidoo 2013) نیز به تأثیر باورهای مذهبی بر حفظ ازدواج اشاره کرده است؛ که با پژوهش حاضر همسو هستند.

نتایج نشان می‌دهد، شرایطی از جمله فشارهای اجتماعی و فرهنگی، ویژگی‌های شخصیتی و روانی و همچنین محدودیت‌های قانونی برای زنان، از جمله علل زیرساختی هستند که بستر را برای ماندن زنان خیانت دیده فراهم می‌سازند. مشارکت‌کنندگان در زمینه‌ی فشارهای اجتماعی و فرهنگی به مفاهیمی از قبیل ترس از قضاوت و حرف دیگران، ترس از برچسب مطلقه خوردن، حفظ آبروی خانواده و عقاید مردسالارانه جامعه اشاره داشته‌اند. در این زمینه (Yuan and Weiser 2019) نیز در پژوهش خود تحت عنوان انحلال رابطه به دنبال خیانت زناشویی، به این نتیجه دست یافتند، افرادی که طلاق را غیرقابل قبول می‌دانند و یا احساس می‌کنند با

رئیس‌ی و همکاران: عوامل مؤثر در تداوم رابطه پس از افشای خیانت همسر: مطالعه‌ای کیفی

طلاق گرفتن به آنان برجسب مطلقه زده می‌شود، بیشتر به زندگی مشترک ادامه می‌دهند. این پژوهش همچنین نشان می‌دهد افرادی که احساس می‌کنند که با طلاق گرفتن آبروی خانواده‌شان به خطر می‌افتد نیز به احتمال بیشتری به زندگی مشترک با همسر بی‌وفای خود ادامه می‌دهند.

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی و روانی از جمله ترس از رهاشدگی و تنها ماندن، اعتماد به نفس پایین و بی‌کفایت‌انگاری خود و وابستگی شدید به همسر نیز از جمله شرایط زمینه‌ای هستند که باعث می‌شوند زنان خیانت دیده به سمت ماندن سوق پیدا کنند.

یکی دیگر از مهم‌ترین شرایط زمینه‌ای که مشارکت‌کنندگان در این پژوهش به آن اشاره کردند، محدودیت‌های قانونی است که متوجه زنان خیانت دیده است. مشارکت‌کنندگان عواملی از جمله سخت بودن شرایط اثبات خیانت همسر در دادگاه، نداشتن حق طلاق و مشکلات گرفتن حضانت فرزند را از جمله عواملی دانستند که زمینه‌ای نامساعد برای ماندن آنان ایجاد کرده است.

نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که شرایطی از قبیل مسائل مالی و اقتصادی، نوع خیانت همسر و حمایت خانواده همسر با تأثیر بر شرایط علی، احتمال بروز مقوله مرکزی «ماندن پس از افشای خیانت همسر» را بیشتر می‌سازند. مشارکت‌کنندگان در زمینه‌ی مسائل مالی و اقتصادی، به وابستگی مالی به همسر و عدم توانایی تأمین مخارج زندگی پس از جدایی اشاره کردند. Alimondegari et al. (2016) نیز در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که بین استقلال مالی زنان با تمایل آنان به طلاق، رابطه مستقیمی وجود دارد. نتایج این پژوهش همچنین نشان می‌دهد که نوع و کیفیت خیانت همسر از جمله شرایط مداخله‌گر دیگری است که در کنار سایر شرایط بر تصمیم زنان خیانت دیده برای تداوم و یا ترک رابطه اثر می‌گذارد. یافته‌ها نشان داد در صورتی که خیانت همسر غیرجنسی بوده باشد، احتمال بیشتری وجود دارد که زنان خیانت دیده به ماندن در رابطه فکر کنند و در رابطه بمانند. در این راستا Shackelford et al. (2002) نیز در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که بخشودگی خیانت جنسی سخت‌تر از خیانت عاطفی است. مشارکت‌کنندگان سطحی و یک‌شبه بودن خیانت را نیز یکی دیگر از عوامل تسهیلگر در تداوم زندگی زناشویی‌شان برشماردند که با نتایج پژوهش Gunderson and Ferrari (2008) همسو و هم‌راستاست.

نتایج این پژوهش همچنین نشان می‌دهد که حمایت خانواده همسر نیز در فرایند تصمیم‌گیری زنان خیانت دیده تأثیرگذار است. به‌گونه‌ای که زنان خیانت دیده‌ای که نسبت به خانواده همسرشان حس تعلق داشتند و توانسته بودند از طرف خانواده همسر حمایت‌های عاطفی از جمله همدردی و همدلی دریافت کنند، به احتمال بیشتری به سمت ماندن سوق پیدا کرده بودند و همچنین زنان خیانت دیده تضمین و میانجی‌گری خانواده همسر را نیز عامل مؤثری دیگری در اتخاذ تصمیم ماندن برشماردند که تاکنون پژوهشی به آن اشاره نداشته است.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به اتکای صرف به گزارش زنان خیانت دیده و عدم مصاحبه با همسران آنان اشاره کرد که می‌تواند بر یافته‌های پژوهش تأثیر بگذارد و همچنین از آنجایی که پژوهش حاضر فقط در شهرستان کرمان و به صورت کیفی انجام شده است، نمی‌توان نتایج آن را به جامعه‌های دیگر تعمیم داد. بنابراین پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی علاوه بر بررسی زنان خیانت دیده، از همسران آن‌ها نیز مصاحبه به عمل آید و پژوهش در جوامع دیگر نیز تکرار شود. ضمناً پیشنهاد می‌شود یک پژوهش نیز به بررسی مردان خیانت دیده‌ای پردازد که پس از افشای خیانت همسر همچنان به رابطه با همسر خود ادامه داده‌اند. در نهایت، نتایج این پژوهش و پژوهش‌های مشابه می‌تواند توسط مشاوران و روانشناسان در طراحی بسته‌های مداخلاتی خیانت مورد استفاده قرار گیرد.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

تشکر و قدردانی

این مطالعه حاصل پایان‌نامه کارشناسی ارشد است. بدین وسیله از تک‌تک مشارکت‌کنندگانی که محبت کردند و اطلاعات زندگی خود را به اشتراک گذاشته‌اند و همچنین از مسئولین مراکز مشاوره و اساتیدی که در اجرای این پژوهش کمال همکاری را داشته‌اند، تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

References

- Abrahamson, I., Hussain, R., Khan, A., & Schofield, M. J. (2012). What helps couples rebuild their relationship after infidelity? *Journal of Family Issues*, 33(11), 1494-1519. <https://doi.org/10.1177/0192513X11424257>
- Afshari, K. O., Zaharakar, K., Mohsenzadeh, F., & Tajik, E. A. (2019). Identifying predisposing factors in marital infidelity in women. *Counseling Research and Development*, 18(71), 122-156. <http://dx.doi.org/10.29252/jcr.18.71.121> [In Persian]
- Alimondegari, M., Ghazi Tabatabaie, M., & Hani Sadati, S. M. (2016). Examining a theoretical-conceptual model of tendency to divorce among couples resided in Tehran City. *Iranian Population Studies*, 2(1), 61-93. https://jips.nipr.ac.ir/article_89530.html [In Persian]
- Allen, E. S., Atkins, D. C., Baucom, D. H., Snyder, D. K., Gordon, K. C., & Glass, S. P. (2005). Intrapersonal, interpersonal, and contextual factors in engaging in and responding to extramarital involvement. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 12(2), 101. <http://dx.doi.org/10.1093/clipsy.bpi014>
- Amato, P. R., & Previti, D. (2003). People's reasons for divorcing: Gender, social class, the life course, and adjustment. *Journal of Family Issues*, 24(5), 602-626. <http://dx.doi.org/10.1177/0192513X03024005002>
- Aminiha, A., Farahakhsh, K., & Esmaili, M. (2015). Qualitative inquiry in couple responses to disclosure of marital infidelity. *Family Counseling and Psychotherapy*, 5(3), 72-92. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22516654.1394.5.3.4.4> [In Persian]
- Bakhshi, N., & Alimondegari, M. (2018). Family stability and the continuation of marital life: Qualitative study in Shiraz City. *Journal of Population Association of Iran*, 12(24), 207-244. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.1735000.1396.12.24.7.8> [In Persian]
- Baniasadi, A., & Salehi, K. (2019). Introduction on the principles and process of construction and validation of the interview protocol. *Higher Education Letter*, 12(46), 177-203. https://journal.sanjesh.org/article_36128.html [In Persian]
- Baucom, D. H., Snyder, D. K., & Gordon, K. C. (2011). *Helping couples get past the affair: A clinician's guide*. Guilford Press. <https://www.guilford.com/books/Helping-Couples-Get-Past-the-Affair/Baucom-Snyder-Gordon/9781609182397>
- Blow, A. J., & Hartnett, K. (2005). Infidelity in committed relationships ii: A substantive review. *Journal of Marital and Family Therapy*, 31(2), 217-233. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2005.tb01556.x>
- Bracher, M., Santow, G., Morgan, S. P., & Trussell, J. (1993). Marriage dissolution in Australia: Models and explanations. *Population Studies*, 47(3), 403-425. <https://doi.org/10.1080/0032472031000147216>

- Charny, I. W., & Parnass, S. (1995). The impact of extramarital relationships on the continuation of marriages. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 21(2), 100-115. <https://doi.org/10.1080/00926239508404389>
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Pearson Education, Inc. <https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/educational-research-planning-conducting-and-evaluating-quantitative-and-qualitative-research/P200000000920/9780136874416>
- Dehle, C., & Landers, J. E. (2005). You can't always get what you want, but can you get what you need? Personality traits and social support in marriage. *Journal of social and clinical Psychology*, 24(7), 1051-1076. <https://doi.org/10.1521/jscp.2005.24.7.1051>
- Ghafoorian Nourozi, P., Asghari Ibrahim Abad, M. J., Abdkhodayie, M., & Kimiaee, S. A. (2018). Factors influencing extramarital relationship among married females: A qualitative study. *Journal of Applied Psychological Research*, 9(3), 55-75. <https://doi.org/10.22059/japr.2018.69568> [In Persian]
- Glaser, B., & Strauss, A. (1999). *Discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research (1st ed.)*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203793206>
- Guadagno, R. E., & Sagarin, B. J. (2010). Sex differences in jealousy: An evolutionary perspective on online infidelity. *Journal of Applied Social Psychology*, 40(10), 2636-2655. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2010.00674.x>
- Guitar, A. E., Geher, G., Kruger, D. J., Garcia, J. R., Fisher, M. L., & Fitzgerald, C. J. (2017). Defining and distinguishing sexual and emotional infidelity. *Current Psychology*, 36, 434-446. <https://doi.org/10.1007/s12144-016-9432-4>
- Gunderson, P. R., & Ferrari, J. R. (2008). Forgiveness of sexual cheating in romantic relationships: Effects of discovery method, frequency of offense, and presence of apology. *North American Journal of Psychology*, 10(1), 1-14. https://www.researchgate.net/publication/237361096_Forgiveness_of_Sexual_Cheating_in_Romantic_Relationships_Effects_of_Discovery_Method_Frequency_of_Offense_and_Presence_of_Apology
- Kamali, S., Ameri, F., Khosravi, Z., & Ramezani, M. A. (2018). Lived experience of women of their husbands' extramarital relationships: A phenomenological study. *Journal of Family Research*, 14(1), 95-112. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97636.html?lang=fa [In Persian]
- Leeker, O., & Carlozzi, A. (2014). Effects of sex, sexual orientation, infidelity expectations, and love on distress related to emotional and sexual infidelity. *Journal of Marital and Family Therapy*, 40(1), 68-91. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2012.00331.x>
- Levine, S. B. (2005). A clinical perspective on infidelity. *Sexual and Relationship Therapy*, 20(2), 143-153. <https://doi.org/10.1080/14681990500113203>
- Marín, R. A., Christensen, A., & Atkins, D. C. (2014). Infidelity and behavioral couple therapy: Relationship outcomes over 5 years following therapy. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 3(1), 1-12. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/cfp0000012>
- Miller, S. L., & Maner, J. K. (2008). Coping with romantic betrayal: Sex differences in responses to partner infidelity. *Evolutionary Psychology*, 6(3), 413-426. <https://doi.org/10.1177/147470490800600305>

- Naidoo, A. (2013). *A qualitative study on the self-concepts of wives who have experienced infidelity during their marriages*. University of Johannesburg. <https://hdl.handle.net/10210/8648>
- Olson, M. M., Russell, C. S., Higgins-Kessler, M., & Miller, R. B. (2002). Emotional processes following disclosure of an extramarital affair. *Journal of Marital and Family Therapy*, 28(4), 423-434. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2002.tb00367.x>
- Poortman, A. R., & Kalmijn, M. (2002). Women's labour market position and divorce in the Netherlands: Evaluating economic interpretations of the work effect. *European Journal of Population*, 18(2), 175-202. <https://doi.org/10.1023/A:1015520411449>
- Rafeie, A., Kalantari, M., Neshat Doust, H., & Hamid, O. (2017). Personal constructs of betrayed spouses' understanding of forgiveness. *Journal of Family Research*, 13(1), 131-152. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97526.html?lang=fa [In Persian]
- Rustaei, M., Badihi Zeraati, F., Pourakbaran, E., & Rajabzadeh, Z. (2016). The effect of newly emerging media (internet, satellite television and cell phone) on the emotional infidelity of the couples and its related factors. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 18(Special Issue), 427-432. <https://doi.org/10.22038/jfmh.2016.7879> [In Persian]
- Salavati, S., Mootabi, F., & Sadeghi, M. S. (2018). Reaction to the infidelity in Iranian couples: A phenomenological study. *International Journal of Behavioral Sciences*, 11(4), 135-141. https://www.behavsci.ir/article_67986.html
- Shackelford, T. K., Buss, D. M., & Bennett, K. (2002). Forgiveness or breakup: Sex differences in responses to a partner's infidelity. *Cognition & Emotion*, 16(2), 299-307. <https://doi.org/10.1080/02699930143000202>
- Shirdel, S., & Bolhari, J. (2021). Infidelity a challenge facing therapists. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 27(1), 138-143. <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.27.1.3287.1> [In Persian]
- Shirzadeh, J., & Kazemifar, A. M. (2005). Epidemiological study of divorce referring to legal medicine center, Hammedan; 2000. *Scientific Journal of Forensic Medicine*, 10(36), 207-212. <http://magiran.com/p266801> [In Persian]
- Spitzberg, B. H., & Cupach, W. R. (2007). *The dark side of interpersonal communication*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203936849>
- Stanford, P. S. (2016). Infidelity in the United States. *Encyclopedia of Family Studies*, 1-6. <https://doi.org/10.1002/9781119085621.wbefs178>
- Starratt, V. G., Weekes-Shackelford, V., & Shackelford, T. K. (2017). Mate value both positively and negatively predicts intentions to commit an infidelity. *Personality and Individual Differences*, 104(2017), 18-22. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.07.028>
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing Grounded Theory*. Sage Publications, Inc. <https://psycnet.apa.org/record/1999-02001-000>
- Tajbakhsh, G. (2021). Analysis of the underlying factors of extramarital affairs. *Woman in Development & Politics*, 19(4), 595-614. <https://doi.org/10.22059/jwdp.2021.328053.1008055> [In Persian]

- Tajbakhsh, G., Hosseini, M., & Mohammad Mirzaei, M. (2021). Data analysis of the foundation of the process of formation of marital infidelity. *Two Quarterly Journal of Contemporary Sociological Research*, 9(17), 51-72. <https://doi.org/10.22084/csr.2021.19452.1660> [In Persian]
- Vaughan, P. (2003). *The monogamy myth: A personal handbook for recovering from affairs*. HarperCollins Publisher. <https://www.harpercollins.com/products/the-monogamy-myth-peggy-vaughan?variant=32117918466082>
- Wilkinson, R. T., Littlebear, S., & Reed, S. (2012). A review of treatment with couple's post-affair: An emphasis on the use of disclosure. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 20(2), 140-146. <https://doi.org/10.1177/1066480712442051>
- Yuan, S., & Weiser, D. A. (2019). Relationship dissolution following marital infidelity: comparing European Americans and Asian Americans. *Marriage & Family Review*, 55(7), 631-650. <https://doi.org/10.1080/01494929.2019.1589614>

COPYRIGHTS

©2023 by the authors. Licensee Family Psychology Association of Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)
